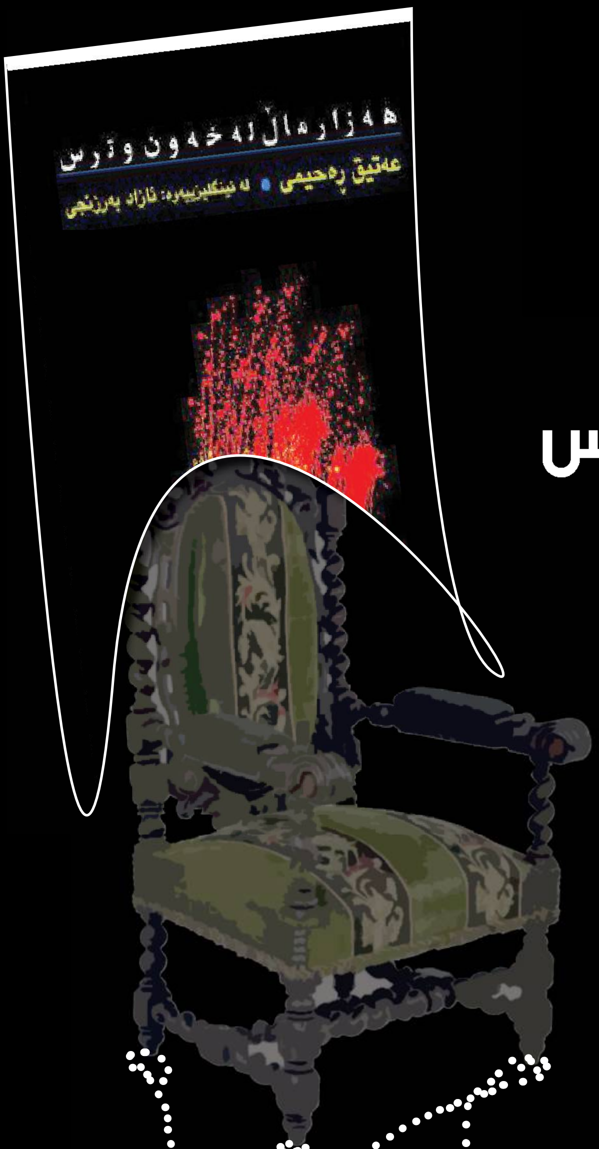

هەزار ماڵ لە خەون و ترس

مێژووی تراژیدیای کۆمۆنیستەکان و ئیسلامییەکان

باران

سۆزان کەمال

هەزار ماڵ لە خەون و ترس، رۆمانی عەتیق رەحیمی نوسەری ئەفغانی، یەکێکی ترە لە رۆمانە دەگمەنەکانی، رەحیمی لەم رۆمانەشدا باس لە نەهامەتییەکانی خەڵکی ئەفغانستان دەکات، کە چۆن هەمیشە گیرۆدەبوون بەدەست سیستمە سیاسیەکانیانەوە، هەر لە سەردەمی حکومی نەجیبوڵلا و یەکێتی سۆڤیەت و چ لەسەردەمی تاڵیبانی ئیسلامیدا.

هەزار ماڵ لەخەون و ترس، چەوساندنەوەی نوێنەرانی کۆمەڵگەی ئەفغانستانە، دایك و خوشکی فەرهاد، عینایەت و مەهناز ئەو کەسانەن کە بونەتە قوربانی. لەم رۆمانەدا سوننەت و خورافیات، مەزهەب رەنگدانەوەی بەرچاوی هەیە و نوسەر دەیەوێت بڵێت لەسایەی رژێمە یەك لە دوای یەکەکان کۆمەڵگە هەمیشە گیرۆدەی سوننەت و تەقلیدەکانە.

ناوەڕۆکی نامەیەك کە تێدا نوسراوە «ئەگەر من رانەپەڕم، تۆ رانەپەڕیت، ئەو رانەپەڕێت، ئەی کێ سواری دایکی میللەت بێت» ئەمە ئەو نامەیە کە ئەم دوو دێڕەی تێدا نوسراوە و فەرهادی لەسەر دەستگیردەکرێت و ئەفسەرەکە پێیدەڵێ (فەرماندە دەچێت سواری خوشکەکەت بێت)

ئیتر ئەو شەوە مەهناز و یەحیای کوڕی، فەرهاد کە جێبێکی سەربازی فڕێیانداوە، هەڵیانگرتوە و بردویانەتە ماڵی خۆیان بەنهێنی.

مەهناز وتی، ئەوە هەر تۆنیت بە دەست شەقی ئەم حکومەتەوە دەناڵێنێ، بەڵکو منیش ساڵێك لەمەوبەر مێردەکەمیان فڕێیدایە زیندان، پاشان پێمیانوت لە سێدارە دراوە...!

رۆمانەکە، باس لە دوو سیستمی سیاسی تۆتالیتار دەکات کە ژیانی خەڵکی ئەفغانستان دەهاڕێ و ناچاری دەربەدەری و ژیانی تاراوگەیان دەکات

ئەم رۆمانە نمونەی جەورو ستەمی حکومەتی نەجیبوڵڵای بەناو کۆمۆنیستیە، گەر کۆمۆنیستەکان بەنەزەری فریادرەسی ئینسانەکانن، بەڵام نموونەی ئەم سیستمە کۆمۆنیستانە بەداخەوە کەمە، چونکە باشترین نموونەیان ستالین و سیستمە کۆمۆنیستەکەی بوون، کاسترۆ و سیستمەکەی نەجیبوڵلا و حکومەتەکەی، بەڵام واقیعترین نموونەی ئەم سیستمە سەرکوتگەرانە ئەم رۆمانەی عەتیقی رەحیمیە لەپاڵ رۆمانەکانی خالید حوسەینی کە هەردووکیان لەناوەڕۆکدا قسە لەسەر دوو سیستمی حکومرانی تۆتالیتار و جینایەتکار دەکەن. حکومەتی کۆمۆنیستی نەجیبوڵلا و تاڵیبان هەردوکیان ئینسان دەهاڕن و دەیکەنە قوربانی، ژنان و منداڵان بوونەتە گیرۆدەی ئەم دوو سیستمە پولی چەرخی ئەو زیندانیەی کە هەموو تاوانەکانی رژێمەکەی نەجیبوڵڵای تێدا ئەنجامداوە.

عینایەت ناچارە وڵات جێبهێڵێ، براکەی لە زیندان لەسێدارەدرا، مێردەکەی مەهناز کوژراو فەرهاد توشی ئەم گرفتەبوو.

هەر کام لەمانە بێ هیچ هۆکارێك ڕوبەڕوی مەرگ دەبوونەوە.

کۆمۆنیستە ناشرینەکانی کۆمەڵگەی ئەفغانی و ئیسلامییە تیرۆریستەکانی ئەفغان و تاڵیبان، دوو دیوی یەك دراون و کە تەنها و تەنها قەتڵ و عامی خەڵکی ئەفغانستانیان کردوە. ئەویان لەژێرناوی کۆمۆنیزم و ئەمیشیان لەژێرناوی ئیسلامدا، بەڵام هەردووکیان جگە لە جینایەت و سوکایەتی و بێ مافی هیچی تریان بۆ خەڵك پێ نەبوو.

ئەو دروشمەی کە سێ خێزانی لەسەر گیرۆدە دەبن ،حیکایەتی ئەم رۆمانەیە. کۆمۆنیستەکان ئەم دروشمەیان بەکاردەهێنا:

(ئەگەر من رانەپەڕم
ئەگەر تۆ رانەپەڕیت
ئەگەر ئەو رانەپەڕێت
ئەی کێ لەناو جەرگەی ئەم تاریکییەدا چرایەك دابگیرسێنێ»

دروشمێکی درۆزنانە، بۆ لەخشتەبردنی خەڵکی، بەڵام بۆ بەدیهێنانی مەرامە سیاسییەکانیان

لەبەرامبەردا فەرهاد و عینایەت و خەڵکی ئەفغانستان دروشمەکەیان ئاوا لێکردبوو.

(ئەگەر من رانەپەڕم

عەتیق رەحیمی

ئەگەر تۆ رانەپەڕیت

ئەگەر ئەو رانەپەڕێت

ئەی کێ دایکی ئەم میللەتە بگێت)

سەرئەنجام توشی ئەو هەموو کێشەو گرفتە دەبن. پاش ئەوەی ئەم دروشمە، عیانەیەت و فەرهاد توشی دەردەسەری دەکات، عینایەت، ئاوارە دەبێ، فەرهادیش دەکەوێتە ماڵی مەهنازەوە

پاش ئەوەی مەهناز ماڵی فەرهاد دەدۆزێتەوە دایکی بە فەرشێکی گرانبەها قاچاخچیەك رازیدەکات، فەرهادی بۆ ئاودیوی پاکستان بکات ، دایکی فەرهاد دەڵێ« کوڕم تۆ بڕۆ کە خانوەکەمان فرۆشت من و فەرید و پەروانەش دێین بۆ لات.

تا ئەو شەوەی قاچاخچیەکە، فەرهاد لە فەرشەکەوە دەپێچێ بۆ پاکستان.

پاش ئەوەی فەرهاد دەگاتە پاکستان تێدەگات و دەڵێت (لێرە دەیانەوێت جەستەت بکوژن، لەوێش روحت دەکوژن)

تاڵیبان و کۆمۆنیستەکان بۆ فەرهاد و خەڵکی ئەفغانستان هیچ نین، جگە لە نەهامەتی.

ئەم رۆمانە (هەزار ماڵ لەخەون و ترس)، گێڕانەوەی حیکایەتێکە کە مێژووی نەهامەتی خەڵکی ئەفغانستانە.

فەرهاد کە پاڵەوانی سەرەکی رۆمانەکەیە. هیچ کاری نییە جگە لە خوێندکارێکی زانکۆ.

بەهۆی روداوێکی سادە و ساکارەوە کە عینایەتی هاوڕێی و گاڵتە بە دروشمی کۆمۆنیستەکان دەکات، ناچار لەزانکۆ وازدێنێت و تا شەوێك بەسەرخۆشی دەکەونە دەوریەکی کۆمۆنیستەکان و ژیانیان دەکرێتە جەهەننەم.

ئیتر ئەو شەوە مەهناز کە مێردەکەی کوژراوە، لەگەڵ یەحیای کوڕی دەژی، فەرهاد دەشارێتەوە، تا دواجار دایکی فەرهاد قاچاخچیەك رازی دەکات فەرهادی بۆ ئەودیو سنوری پاکستان بکات و لە فەرشێکی دەپێچێت و دەگاتە ژێر دەستی دەسەڵاتی تاڵیبان و توشی هەمان کێشە و گرفت دەبێت.

رۆمانەکە بەتاریکی دەستپێدەکات و بەتاریکی کۆتایی دێت.

رۆمانەکە، باس لە دوو سیستمی سیاسی تۆتالیتار دەکات، کە ژیانی خەڵکی ئەفغانستان دەهاڕێ و ناچاری دەربەدەری و ژیانی تاراوگەیان دەکات.